

zijn nu in de Sparrenlaan, die wel 300 meter lang is! Wat is 't hier piechtig stil. Dennen, berken, varens, alles ademt rust en vrede. Geen autolawaai, geen benzinelucht, maar harsige dennengeur. Een dikke looverlaag noodigt tot rusten uit. Men zou zich verloren voelen in dit groote woud, als er heel in de verte niet nog een doorkijkje was naar de Belgische grens in 't Zuiden.

Twee rariteiten.

Buiten de laan treffen we *Kranssalomonzegel* aan tusschen een aanplant van jonge Lorren en Beuken tot zelfs op den groenen boschweg. Vingerhoedskruid en Wilgenroosjes houden haar gezelschap. Ze zal heel wat moeite hebben zich in deze drukte te handhaven; maar 't is 'n opgewekte plant, ze zal er zich wel doorheenslaan. Ze is gemakkelijk te herkennen aan de vele kransen van smalle, lancetvormige bladen, die in étages om den stengel zitten. In Juni hangen de kleine, groenwitte bloempjes als belletjes uit den oksel der bladen. In September draagt ze dofwiinroode bessen, die vergiftig zijn. 't Is 'n bergplant, die in zuidelijker streken tot 't middengebergte beperkt blijft en in onze streek in 't heuvelland haar westgrens vindt. 't Is ook een noordelijke soort, die in Skandinavië zelfs tot 't laagland kan afdalen. Ze houdt van kalkarmen, of zelfs kiezelzuurrijken grond. Deze vindt ze hier in de verweeringsleem met vuursteen, die hier tevens 't heele jaar door wat vochtig blijft.

Misschien is ze in 't Kerperbosch oorspronkelijk met dennenkultuur aangevoerd, want ze komt ook verwilderd voor in 't park bij 't kasteel Vaalsbroek.

Meer oostwaarts in 't Kerperbosch, of eigenlijk al in 't Holseterbosch, groeit nog 'n plant, die nergens anders te vinden is, de *Zevenster*. Ze is alleen goed te herkennen als in Juni 't heel langgesteelde witte stervormig bloempje boven de kleine, groene blaadjes uitkijkt en de omgevende flora nog niet ten volle ontwikkeld is. 't Heele plantje is maar 10 cm hoog. De grijswitte, bolronde zaaddoosjes, 5 mm dik, zijn in Juli te vinden, maar dan zitten de effen blaadjes als verloren onder de hoogere planten in haar nabijheid.

Men vraagt zich af, hoe 't mogelijk is, dat zoo'n klein ding, met zulke fijne draadvormige worteluitloopertjes niet in het gedrang komt tusschen zijn grootere buren.

Voor haar herkomst en verspreiding geldt hetzelfde als voor *Kranssalomonzegel*. Ook hebben beide zich maar heel weinig uitgebreid.

Eenige gedeelten van 't Vijlenerbosch zijn nog in particulier bezit, o.a. 't groote sparrenbosch in de Vrouwenhaag (de naam komt waarschijnlijk van de adellijke vrouwen, aan wie deze hagen (smalle strooken bosch) hebben toebehoort).

Zooals meestal worden de sparren te dicht en zonder loofhout geplant, waardoor in zoo'n bosch weldra geen andere gewassen kunnen blijven leven. Alleen is er 'n tijdje 't *Stofzaad* geves-

tigd geweest. Het schijnt echter, dat zelfs deze plant, die alleen van vergaan loof leeft, 't niet heeft kunnen bolwerken in de dikke laag harde dennennaalden.

ÜBER TRIPHLEBA TUMIDULA Schmitz

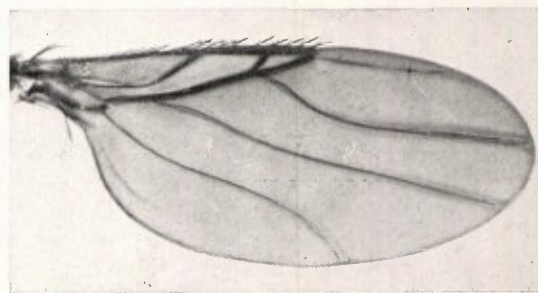
(Diptera, Phoridae).

(Mit 1 Abbildung).

von H. SCHMITZ S. J.

T. tumidula wurde nach spärlichem Material beschrieben, auch von Lundbeck (1 ♂). Eine Abbildung gab es bisher nicht, auch ist das ♀ noch unbeschrieben. Durch Zucht 1940—41 und zahlreiche Köderfänge verfüge ich jetzt über viele Exemplare und kann eine genauere Beschreibung geben, die besonders wegen der Variabilität mancher Merkmale erwünscht ist.

♂. Stirn etwa doppelt so breit wie lang, schwarz, matt. Grundbehaarung ausser im Raum zwischen den Präozellaren u. Antialen im allgemeinen ziemlich deutlich. Supraantennalen kurz, die übrigen Stirnborsten normal. Antialen nur ganz wenig weiter auseinander gerückt als die Präozellaren, die mit den Mediolateralen eine äquidistante Querreihe bilden. Backen nicht breit. Drittes Fühlerglied von gut normaler Grösse, schwarz. Arista kurz pubeszent. Taster klein, schwarz, ohne Stielchen

Triphleba tumidula ♂, Flügel.

Mikroph. Schmitz.

0.14 mm lang, im proximalen Drittel am breitesten (0.05 mm), distal wenig verschmälert, am Unterrand etwa von der Mitte an mit 4—5 Börstchen, von denen einige sehr wenig länger sind als die Tasterbreite beträgt. Thoraxrücken schwarz, matt, Schildchen 2-borstig. Abdomen schwarz, matt, der 1. Tergit an der Basis schmal hell gesäumt, der 2. und 6. etwas verlängert. Behaarung der Tergite schwach, in den Hinterecken der einzelnen und am Hinterrande des 6. deutlicher. Hypopyg nicht gross, schwarz, soweit sichtbar matt, hinten mit kurzen Härchen, besonders rechts. Zangen ungleich, die rechte über halb so lang wie die linke und so lang wie das Analsegment oder ganz wenig länger; sie ist über doppelt so lang wie am Grunde breit, distal verschmälert, einfach behaart. Die lin-

ZEER BREEDE GANG IN HET ZUIDELIJK STELSEL
MET SCHUIN AFGEWERKTEN KOLOMVOET
RECHTS OP DEN VOORGROND.

Foto van Schaik.

ke Zange ist ebenso behaart, lang und schmal, am Grunde nicht breiter als die rechte, distal allmählich etwas verschmälert, im ganzen etwa 0.23 m m lang und in der Mitte ± 0.05 m m breit. Analsegment nicht kurz, mit der gewöhnlichen Behaarung. Beine braunschwarz, an p_1 sind t und Tarsen etwas heller braun. Hinterschenkel etwas schmal, 0.66 m m lang, maximal 0.17 m m breit. Hinterschiene 0.58 m m lang, am Ende 0.08 m m breit. t- Einzelborsten nicht alle ganz kurz; ausser dem apikalen anterioren Börstchen a_2 an t_2 und t_3 sind alle länger als der t-Durchmesser an der betreffenden Stelle. Flügel (s. Abb.) deutlich getrübt, 1.9 m m lang, 0.83 m m breit. Randader im 2. und 3. Abschnitt etwas breiter werdend, 0.52 bis 0.56. Abschnittsverhältnis 5:3:2 od. 13:8:6. Randwimpern kurz (± 0.09 m m), Anzahl an den beiden letzten c-Abschnitten zusammen 9. Gabel nicht gerade kurz. m_1 mit S-Krümmung an der

Basis, im 1. Drittel ziemlich stark gebogen. Anal etwa nach $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{5}$ ihres Verlaufs abgebrochen. Am Alularand nur eine Borste. Halteren braunschwarz. Körperlänge 1.4 bis über 2 m m.

♀. Kann die doppelte Grösse der ♂ erreichen. Rüssel kurz und dick. Platte des 7. Sternits vorn gestielt, hinten stärker ausgeschnitten als bei *excisa* Lundbck. ♀, die Hinterecken vorstehend und zangenartig auf einander zu gerichtet. Flügel bis $3\frac{1}{3}$ m m lang, c doppelt so stark verdickt wie ♂, maximal 0.09 m m breit. m_1 merklich jenseits des Gabelgrundes entspringend, was beim ♂ nicht immer der Fall ist.

HET ONTSTAAN VAN DE SCHUINE KOLOMVOETEN IN DE GANGEN VAN DEN ST. PIETERSBERG.

door Ir. D. C. van Schaik.

Wie in de gelegenheid komt, om een van de beide zuidelijke gangenstelsels van den Sint Pietersberg te bezoeken (n.l. het Gangenstelsel Slavante achter Slavante en fabriek en groeve van de E.N.C.I. en het tot over de grens reikende Zuidelijke Gangenstelsel) en daarbij in gedeelten van den berg kan afdwalen, welke ook vroeger buiten de rondgang lagen, welke men toen gewoonlijk met vreemdelingen in het stelsel Slavante volgde, wordt in nagenoeg alle gangen ten zuiden van Lichtenberg getroffen door den hoogen en mooien vorm der kolommen. De gangen zijn daar nabij het plafond het smalst en worden naar onder toe iets breeder. Daarbij komt, dat zoowel het plafond als de wanden, tenminste tot op een paar meter vanaf den grond, uitermate mooi en glad zijn bewerkt. De gangen zelf zijn soms statig mooi recht en staan op vele plaatsen loodrecht op elkaar. Dit beeld zou echter nog eentonig kunnen zijn, wanneer hier de kolomvoeten niet een geheel andere bewerking hadden ondergaan. Blijkens de ruwe behakking heeft men den vloer over de laatste $1\frac{1}{2}$ à 2 m door middel van houweelslagen uitgediept; het ging hier blijkbaar niet om het maken van bouwblokken, maar om het winnen van losse en fijne kalkmergel. Nadat gebleken was, dat het in de gangen achterblijvende afval of zaagsel van het gesteente na het uitzagen der blokken goed bruikbaar was voor de verbetering van kalkarme gronden, heeft zich daarin reeds in de 17e eeuw een levendige handel ontwikkeld en is men er zelfs toe gekomen om, door het uitdiepen der gangen de losse mergel op groote schaal te gaan winnen. Het materiaal werd met schepen naar de noordelijke provinciën vervoerd en op verschillende plaatsen van den steilen bergwand, door thans daarin nog zichtbare sleuven, omlaag gestort, zoodat het dichtbij de in de Maas onderlangs den berg gelegen schepen terecht kwam.

Wanneer men deze sporen van mergelwinning in de gangen aanschouwt, dringt zich onwillekeurig de gedachte op, dat men bij het uitdiepen der